

Nader onderzoek vleermuizen, gierzwaluw en huismus

Torenstraat

Middenmeer, provincie Noord-Holland

Uitgevoerd door:

RSK Netherlands
Burgemeester de Zeeuwstraat 2
2985 AB Ridderkerk
Email: info@rskgroup.nl

Rapportnummer:

519313.001(00)

Rapportagedatum:

4 december 2023

In opdracht van:

DNS Planvorming B.V.
Klaprozenweg 75C
1033 NN Amsterdam

Status rapport:

Definitief

Foto omslag: RSK, 2023

RSK Netherlands is een zelfstandig onafhankelijk adviesbureau dat geen andere relatie heeft met de opdrachtgever dan opdrachtnemer – opdrachtgever. RSK Netherlands heeft geen (eigendoms)relatie met het plangebied. RSK verklaart hierbij dat het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd.

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde flora en fauna. Het voorkomen van beschermde flora en fauna is echter nooit met zekerheid te voorspellen. RSK Netherlands accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door RSK Netherlands uitgevoerde onderzoek. RSK Netherlands is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit de toepassing van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen van RSK Netherlands; opdrachtgever vrijwaart RSK Netherlands voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

RSK Netherlands is sinds 2021 kandidaat voor het lidmaatschap bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het kandidaatschap is een voorbereiding op het lidmaatschap dat gebonden is aan een zekere kwaliteit van onderzoek en advisering. In de voorbereidingsperiode gebruikt de kandidaat de faciliteiten van het Netwerk Groene Bureaus om op het benodigde kwaliteitsniveau te komen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de diverse faciliteiten, waaronder de machtiging voor het gebruik van de ontheffingen van het NGB voor het uitvoeren van diverse ecologische veldonderzoeken. Zie voor meer informatie over het [kandidaatschap](#).

Rapportstatus			Definitief	
	Naam	Functie	Handtekening	Datum
Opgesteld	Renate Deelen van Zanten	Projectleider ecologie		4 december 2023
Gecontroleerd	Jasmijn Ruijgrok	Projectleider ecologie		4 december 2023
Vrijgegeven	Gertjan Loeffen	Senior projectleider		4 december 2023

Dit rapport mag niet worden gebruikt voor contractuele doeleinden of ingenieursdiensten tenzij de bovenstaande tabel juist en volledig is ingevuld en getekend door de projectmanager, technische- en kwaliteitsreviewer(s) en het rapport als DEFINITIEF is aangewezen.

© Dit rapport valt onder het auteursrecht van RSK Netherlands. Elke niet geautoriseerde reproductie of elk gebruik door iemand anders zonder nadrukkelijke toestemming van de opdrachtgever is strikt verboden.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1.	Doel en aanleiding	4
1.2.	Wettelijk kader	4
1.3.	Leeswijzer	5
2.	Beschrijving plangebied en geplande werkzaamheden	6
2.1.	Beschrijving plangebied en huidig gebruik	6
2.2.	Toekomstig gebruik en geplande werkzaamheden	7
3.	Methode onderzoek	8
3.1.	Toegepaste methode	8
3.1.1.	Methode onderzoek vleermuizen	8
3.1.2.	Methode onderzoek gierzwaluw	8
3.1.3.	Methode onderzoek huismus	8
3.2.	Veldbezoeken	9
4.	Resultaten en effectbeoordeling	10
4.1.	Vleermuizen	10
4.1.1.	Resultaten vleermuizen	10
4.1.2.	Effectbeoordeling vleermuizen	11
4.2.	Gierzwaluw	11
4.2.1.	Resultaten gierzwaluw	11
4.2.2.	Effectbeoordeling gierzwaluw	12
4.3.	Huisumus	12
4.3.1.	Resultaten huisumus	12
4.3.2.	Effectbeoordeling huisumus	12
4.4.	Overige waarnemingen	13
4.4.1.	Resultaten overige waarnemingen	13
4.4.2.	Effectbeoordeling overige waarneming	13
5.	Conclusie en advies	14
5.1.	Conclusie	14
5.2.	Advies	14
5.3.	Aanbeveling	15
6.	Bibliografie	16
Bijlage 1.	Waarnemingen vleermuizen	17
Bijlage 2.	Waarnemingen gierzwaluw	18
Bijlage 3.	Waarnemingen huisumus	19

1. Inleiding

1.1. Doel en aanleiding

In opdracht van DNS Planvorming B.V. heeft RSK Netherlands (hierna RSK) een nader onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus uitgevoerd ter plaatse van de Torenstraat te Middenmeer in de gemeente Hollands Kroon, provincie Noord-Holland.

Aanleiding voor het nader onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus zijn de plannen voor het slopen van de verouderde sociale huurwoningen en het realiseren van appartementen en zorgwoningen. In de Quickscan flora en fauna (RSK, kenmerk 519298, 21 juli 2023) is vastgesteld dat:

- De huizen binnen het plangebied geschikt zijn voor gebouw bewonende vleermuissoorten. Er zijn open stootvoegen aanwezig in de muren van de gebouwen en tevens zijn er overhangende dakpannen waar vleermuizen onder kunnen kruipen;
- Tijdens de Quickscan zijn huismussen waargenomen en tevens nestelende individuen aangetroffen. De bebouwing heeft daken met dakpannen en bevat zodoende mogelijk geschikte nestlocaties voor huismus. De gebouwen hebben kieren, gaten en loszittende loodflappen welke geschikte nestlocaties voor gierzwaluwen creëren.

Het doel van het nader onderzoek is het bepalen of de betreffende ontheffingsplichtige soorten binnen of rondom het plangebied voorkomen en welke functies het gebied heeft voor deze soorten. Tevens is getoetst of sprake is van een overtreding ten gevolge van de geplande werkzaamheden van één of meer van de verbodsbepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

1.2. Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht (Overheid.nl, n.d.). De Wnb heeft als doel het behoud van de biodiversiteit en het duurzaam gebruik van de bestanddelen ervan. De Wnb beschermt in principe alle in het wild voorkomende dier- en plantensoorten, waarbij de zogenaamde gunstige staat van instandhouding van soorten bepalend is. Daarbij regelt de Wnb ook de bescherming van Natura 2000-gebieden en houtopstanden. Alles dat schadelijke gevolgen heeft voor de beschermde gebieden of flora en fauna is in principe verboden. In het kader van dit nader onderzoek zijn §3.1 artikel 3.1 tot en met 3.4 (Vogelrichtlijn), §3.2 artikel 3.5 tot en met 3.9 (Habitatrichtlijn) en §1.3 artikel 1.10 tot en met 1.13c (Algemene bepalingen) van toepassing.

Vogelrichtlijn

Gierzwaluw en huismus vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb, art 3.1) en zijn daarmee op Europees niveau strikt beschermd. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden die (vaste-)nesten en/of functionele leefomgeving van de soort aantast leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag. Deze wordt alleen verleend na een toetsing en na het overwegen van bepaalde criteria, zijnde: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Desalniettemin zijn dergelijke overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen middels mitigerende en compenserende maatregelen (verwerkt in een activiteitenplan) om nadelige invloeden te minimaliseren.

Habitatrichtlijn

Vleermuizen vallen onder de Habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5) en zijn daarmee op Europees niveau strikt beschermd. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden die de ecologische functies binnen het plangebied en/of de functionele leefomgeving aantasten, leidt dit altijd tot een ontheffingsaanvraag. Deze wordt alleen verleend na een toetsing en na het overwegen van bepaalde criteria, zijnde: dwingende redenen van groot openbaar belang, dreiging voor volksgezondheid en veiligheid en/of (voorkoming) van ernstige (economische) schade. Desalniettemin zijn dergelijke overtredingen van verbodsbepalingen te voorkomen middels mitigerende en compenserende maatregelen (verwerkt in een activiteitenplan) om nadelige invloeden te minimaliseren.

Algemene bepalingen

De algemene zorgplicht (Wnb, art 1.11) is altijd van toepassing. Dit houdt in dat handelingen die nadelige gevolgen kunnen veroorzaken op alle in het wild levende dieren en planten, hun directe leefomgeving, alsmede Natura 2000-gebieden en overige bijzondere natuurgebieden, zoveel als redelijkerwijs mogelijk moeten worden voorkomen. Indien dat niet mogelijk is, moeten noodzakelijke maatregelen worden getroffen om het wel te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Omgevingswet

Vanaf januari 2024 zal de nieuwe Omgevingswet van kracht zijn. Dit heeft geen invloed op de onderzoeksresultaten van dit onderzoek, maar heeft mogelijk wel invloed op eventuele vervolgprocedures.

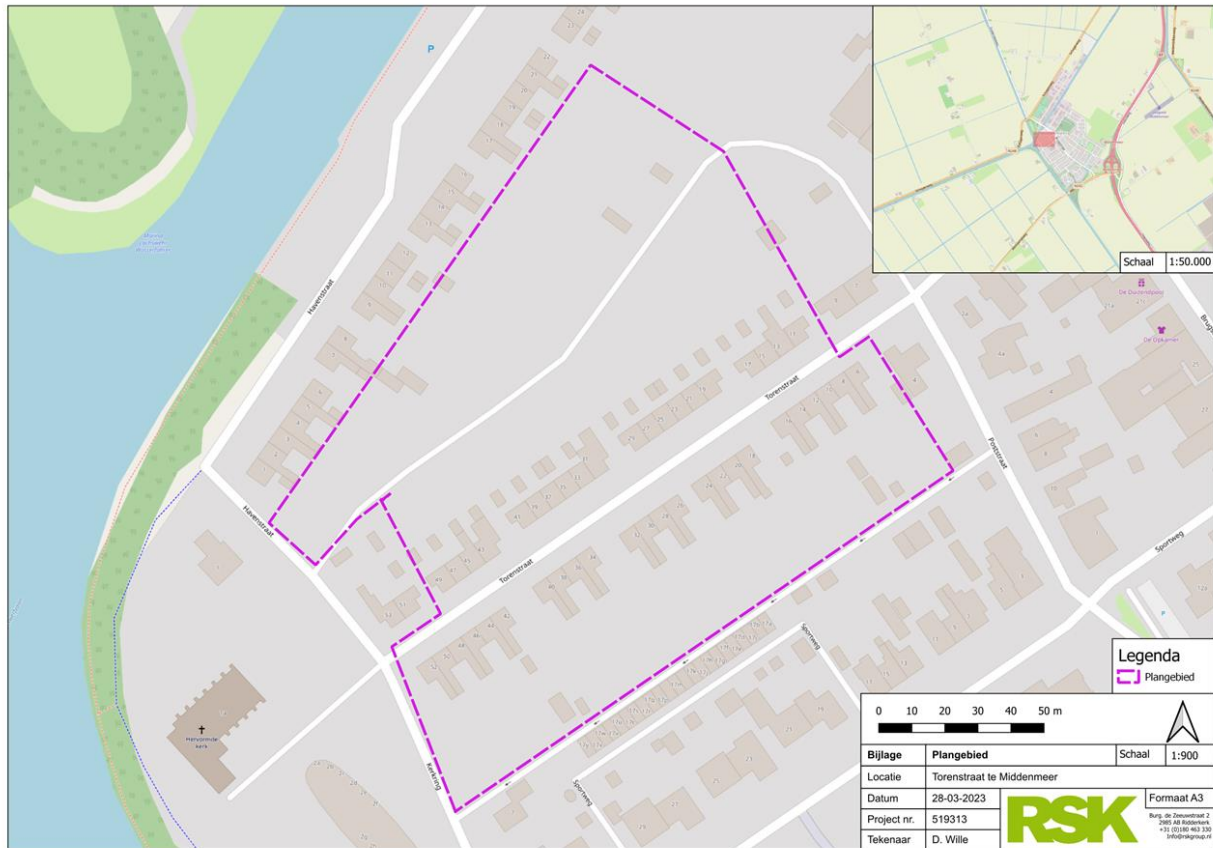
1.3. Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 is het plangebied waarin het nader onderzoek is uitgevoerd beschreven. Tevens worden de geplande werkzaamheden dan wel de toekomstige inrichting nader toegelicht. Vervolgens worden in Hoofdstuk 3 de gebruikte methodiek(en) en veldbezoekmomenten beschreven. In Hoofdstuk 4 worden de verkregen resultaten en effectenbeoordeling uiteengezet. In Hoofdstuk 5 worden de conclusies, adviezen en aanbevelingen toegelicht. In Hoofdstuk 6 zijn de geraadpleegde bronnen vermeld.

2. Beschrijving plangebied en geplande werkzaamheden

2.1. Beschrijving plangebied en huidig gebruik

Het plangebied bevindt zich ten noordwesten van de kern van Middenmeer, provincie Noord-Holland (Figuur 1), heeft een totaal oppervlak van circa 20.790 m².

Figuur 1 - Weergave van het plangebied (paars omrand) aan de Torenstraat te Middenmeer (bron achtergrond: [PDOK](#), 2023)

Het plangebied bevindt zich ter plaatse van de Torenstraat en omvat de daaraan gelegen woningen en tuinen. De woningen zijn rijtjeshuizen, gebouwd in 1947, van twee verdiepingen met een zolder onder een pultdak met dakpannen. De woningen zijn in blokken aan elkaar gebouwd. Om de vier à zes woningen is er een onderbreking, in de vorm van opritten en doorgangen naar de achtertuinen. Alle woningen hebben een voor- en achtertuin. De voortuinen hebben dezelfde breedte als de huizen en zijn enkele meters diep, de achtertuinen zijn wisselend in de breedte en lengte (circa vijf tot circa twintig meter). Ten noorden van de Torenstraat bevindt zich een grasveld met een verhard (stenen) pad erdoorheen. Dit grasveld grenst aan de achtertuinen van de woningen aan de noordkant van de Torenstraat. Het grasveld is momenteel in gebruik als een openbare ruimte waar auto's worden geparkeerd. De woningen verkeren in slechte staat. De woningen hebben dakpannen daken waar beschadigingen aan te zien zijn, onder andere in de vorm van kapotte of scheefliggende dakpannen. Alle huizen hebben open stootvoegen en dakpannen welke over dakgoten uitsteken. De tuinen zijn veelal slecht onderhouden. In de tuinen en op het algemene grasveld bevinden zich op meerdere plekken rommelhoopjes. De beplanting in de tuinen is veelal vrij sober en open, er zijn veel open grasvelden aanwezig. Laanbomen zijn afwezig, wel zijn er wat kleinere cultivar bomen in de voortuinen. De voortuinen bestaan voornamelijk uit lage, open begroeiing met kleine struikjes. Uitzondering zijn twee grote bomen (*Ulmus spec.*) van circa 25 meter hoog in de achtertuinen van de Havenstraat 7 en 8. De bodem bestaat voornamelijk uit klei (RVO, n.d.; DINOLOket, n.d.).

De directe omgeving van het plangebied bestaat voornamelijk uit woonwijken, welke vergelijkbaar zijn met het soort woningen binnen het plangebied. Zo'n 250 meter ten oosten van het plangebied bevindt zich een begraafplaats met veel groenstructuren en grote bomen. Ten zuidoosten strekt zich de bebouwde kom van Middenmeer uit; dit bestaat voornamelijk uit vergelijkbare woonwijken. Direct ten westen bevindt zich een kerk met daaromheen een open en grotendeels braakliggend terrein. Verder naar het noordwesten bevindt zich een kruising van kanalen, namelijk: de Westfriesche Vaart, de Wieringerwerf Vaart en de Slootvaart. Deze vaarten zijn lange,

rechte vaarten met veel grote laanbomen langs zij van verschillende soorten (o.a. gewone es en beuk). Voorbij deze kruising strekken zich weilanden uit voor minstens vijf kilometer richting het noorden, westen en zuiden. Middenmeer ligt aan de westzijde van de A7 (welke van noord naar zuid loopt), ten oosten van de A7 is er voor meerdere kilometers enkel agrarisch land. Zo'n drie kilometer ten zuidoosten van Middenmeer bevindt zich een groot complex van kassen voor plantenteelt.

2.2. Toekomstig gebruik en geplande werkzaamheden

De opdrachtgever is voornemens om de woningen binnen het plangebied te slopen en nieuwbouw te realiseren. Deze nieuwbouw zal bestaan uit circa 110 wooneenheden waarvan circa 60 appartementen. Ten tijde van schrijven is het nog niet bekend wanneer de werkzaamheden zullen aanvangen en wat de duur van de werkzaamheden zullen zijn. Het is nog onduidelijk wat er zal gebeuren met de bomen in de achtertuinen van de Havenstraat 7 en 8. Alle andere genoemde bomen in de directe omgeving zullen niet worden aangetast.

3. Methode onderzoek

3.1. Toegepaste methode

Het soortgericht onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus is uitgevoerd conform de ten tijde van het onderzoek vigerende kennisdocumenten van BIJ12, soortgerichte protocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en/of andere beschikbare bronnen. Deze worden per soortgroep nader toegelicht in voorliggend hoofdstuk.

3.1.1. Methode onderzoek vleermuizen

Het soortgericht onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 van het NGB en de Zoogdiervereniging (Zoogdiervereniging, 2020). In dit protocol wordt per vleermuissoort beschreven in welke tijd van het jaar en onder welke omstandigheden het onderzoek plaats moet vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende manieren waarop vleermuizen hun leefgebied gebruiken. Het vleermuisonderzoek dient verspreid en met tussenpozen over het gehele actieve (jaar)seizoen uitgevoerd te worden. Verder zijn beschikbare kennisdocumenten van BIJ12 (BIJ12, 2017) (BIJ12, 2017) geraadpleegd.

De soorten die voorafgaande aan het onderzoek verwacht werden, zijn de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Naar verwachting kan het plangebied de volgende functies invullen: zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats. Volgens het vleermuisprotocol 2021 zijn kleine winterverblijfplaatsen die niet of nauwelijks inspecteerbaar zijn, niet (betrouwbaar) middels veldbezoeken vast te stellen. Daarom worden kleine winterverblijfplaatsen bepaald op basis van de aanwezigheid van zomer- of paarverblijfplaatsen. Er kan vanuit gegaan worden dat aangetoonde zomer- en/of paarverblijfplaatsen, ook dienstdoen als kleine winterverblijfplaats. Door het interne milieu in deze kleine verblijfplaatsen, zijn ze niet geschikt als massawinterverblijfplaats. Deze blijven namelijk niet vorstvrij bij winterse koudeperiodes. Het nader onderzoek bestond uit vijf veldonderzoeken. Hiervan zijn drie bezoeken voor zomer- en kraamverblijfplaatsen (waarvan twee avond- en één ochtendbezoeken) gedurende de periode 15 mei tot en met 15 juli en twee bezoeken voor paarverblijfplaatsen (rond middernacht) gedurende de periode 15 augustus tot en met 15 oktober.

De actuele aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door vleermuizen is onderzocht met behulp van mobiele detectieapparatuur (Pettersson M500). Met deze apparatuur worden ultrasone geluiden hoorbaar gemaakt en kunnen deze digitaal worden vastgesteld. Hierdoor zijn analyses van de vleermuisgeluiden mogelijk met behulp van analysesoftware (BatExplorer).

3.1.2. Methode onderzoek gierzwaluw

Het soortgericht onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform het soortinventarisatieprotocol van de gierzwaluw van het NGB (Netwerk Groene Bureaus, 2023) en BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017). Het onderzoek is uitgevoerd tijdens het broedseizoen voor deze soort en tijdens gunstige omstandigheden. De veldbezoeken vonden plaats vanaf 1 uur voor zonsondergang tot en met een half uur na zonsondergang. Indien na deze tijd nog sprake was van activiteit is het veldbezoek uitgevoerd tot de laatste gierzwaluw was ingevlogen. Tijdens de inventarisatierondes is bij het plangebied gelet op langs de gevel gierende en/of in-/uitvliegende gierzwaluwen. De aanwezigheid van (broedende) gierzwaluwen kan zodoende worden aangetoond of uitgesloten als de gedragingen (niet) worden geconstateerd.

De afwezigheid van broedende gierzwaluwen kan voldoende worden bewezen als tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode 1 juni t/m 15 juli, met tenminste tien dagen tussen de veldbezoeken en minstens één bezoek na 1 juli, geen aanwezigheid van broedende gierzwaluwen kan worden aangetoond.

3.1.3. Methode onderzoek huismus

Het soortgerichte onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het soortinventarisatieprotocol van de huismus van het NGB (Netwerk Groene Bureaus, 2023) en BIJ12 kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). Het nader onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus is uitgevoerd tijdens het broedseizoen voor deze soort en tijdens gunstige weersomstandigheden. De veldbezoeken duurden minimaal anderhalf uur en vonden bij voorkeur plaats in de ochtend. Tijdens de inventarisatierondes is bij het plangebied gelet op broedende, baltsende (zingende) en/of actieve huismussen die nest indicerend gedrag vertonen. De aanwezigheid van huismussen en een nest van een huismus kan zodoende worden aangetoond of uitgesloten als de gedragingen (niet) worden geconstateerd.

De afwezigheid van broedende huismussen kan voldoende worden bewezen als er tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei, met minstens tien dagen tussen de veldbezoeken, geen aanwezigheid van broedende huismussen kan worden aangetoond.

3.2. Veldbezoeken

Een overzicht van alle veldonderzoeken, gedaan door RSK-ecologen en veldwerkers, is weergegeven in onderstaande tabel (Tabel 1). Een samenvatting van de bevindingen wordt gegeven in Hoofdstuk 4.

Tabel 1 – Overzicht veldonderzoeken; Afkortingen: ZV (zomerverblijfplaats); KV (kraamverblijfplaats); PV (paarverblijfplaats).

Datum	Onderzoek	Aantal onderzoekers	Duur (van – tot)	Zonsondergang/ -opkomst	Temperatuur (°C)	Bewolking (x/8)	Neerslag	Wandrichting/ -kracht (Bft)
<i>Huismus</i>								
26-04-2023	Nest	1	09:00 – 10:30	Nvt	7	8	Geen	ZW / 1
08-05-2023	Nest	1	10:30 – 12:00	Nvt	17	5	Geen	N / 1
<i>Gierzwaluw</i>								
01-06-2023	Nest	2	20:53 – 22:36	21:53	12	7	Geen	N / 4
15-06-2023	Nest	3	21:06 – 22:36	22:06	21	0	Geen	N / 2
05-07-2023	Nest	3	21:05 – 22:35	22:05	16	4	Geen	N / 3
<i>Vleermuizen</i>								
07-06-2023	ZV / KV	3	21:53 – 00:30	21:53	15	0	Geen	N / 3
08-06-2023*	ZV / KV	1	02:17 – 05:18	05:18	12	2	Geen	NO / 4
09-06-2023*	ZV / KV	1	03:17 – 05:17	05:17	14	6	Geen	ZW / 2
05-07-2023	ZV / KV	3	22:06 – 00:36	22:06	11	0	Geen	NO / 3
16-08-2023	PV	2	21:05 – 01:16	21:05	19	4	Geen	ZW / 3
05-09-2023	PV	2	20:20 – 00:20	20:20	24	0	Geen	NO / 3

* Dit moest 1 bezoek door 2 personen zijn, maar werd door omstandigheden als 2 losse bezoeken uitgevoerd.

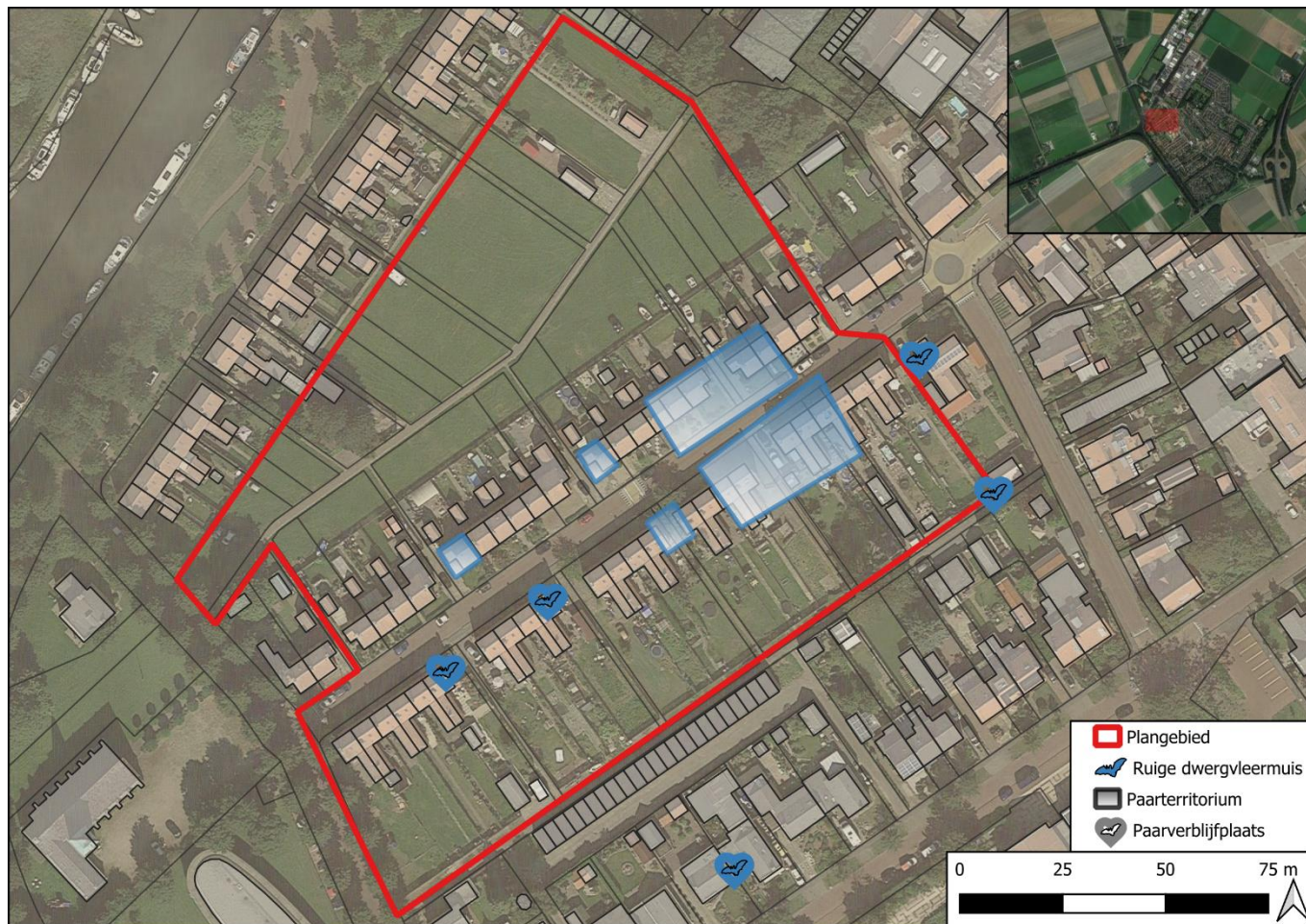
Per abuis was één onderzoeker niet aanwezig bij het ochtendbezoek van 08-06-2023. De aanwezige ecooloog heeft toen besloten om het plangebied in tweeën te delen en zelf enkel alle oneven huisnummers (het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied) te onderzoeken. Alle even huisnummers zijn een dag later, op 09-06-2023, onderzocht. Echter is de onderzoeker op 09-06-2023 om 3:17 begonnen, in plaats van om 2:17. Zodoende is dit deel van het plangebied één uur te kort onderzocht voor de meervleermuis. Dit heeft echter geen invloed gehad op de onderzoeksresultaten en de mogelijke aanwezigheid van de meervleermuis is voldoende onderzocht. In totaal zijn 3 voorjaarsbezoeken aan het plangebied gebracht. De oneven huisnummers zijn tijdens het voorjaarsonderzoek 8 uur en 7 minuten onderzocht, verdeeld over 2 avond- en 1 ochtendbezoeken. De even huisnummers zijn tijdens het voorjaarsonderzoek 7 uur en 7 minuten onderzocht, verdeeld over 2 avond- en 1 ochtendbezoeken. Ondanks dat dit niet tijdens de meest optimale onderzoekstijd was, is ruim meer dan de voorgeschreven 4 uur voor meervleermuis voorjaarsonderzoek uitgevoerd. Op de meest cruciale momenten, namelijk 15 minuten na zonsondergang en 60 minuten voor zonsopkomst, zijn altijd voldoende onderzoekers per deelgebied aanwezig geweest. Eventuele uitvliegende en invliegende meervleermuizen konden dus bij ieder bezoek waargenomen worden, als de meervleermuis binnen het plangebied een verblijfplaats zou hebben. Er zijn gedurende het gehele onderzoek geen meervleermuis waarnemingen gedaan. Er zijn geen verblijfplaatsen over het hoofd gezien. Derhalve kan geconcludeerd worden dat er voldoende onderzoek is uitgevoerd naar de meervleermuis.

4. Resultaten en effectbeoordeling

4.1. Vleermuizen

4.1.1. Resultaten vleermuizen

Ter plaatse van het plangebied zijn tijdens het najaarsonderzoek meerdere paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vastgesteld (Figuur 2, Tabel 2). Tijdens het voorjaarsonderzoek zijn geen verblijfplaatsen waargenomen. Zodoende zijn er zeven paarverblijfplaatsen binnen het plangebied en drie paarverblijfplaatsen nabij het plangebied vastgesteld. Deze verblijfplaatsen kunnen ook dienstdoen als kleine winterverblijfplaats.

Figuur 2 – Vleermuisverblijfplaatsen binnen en nabij het plangebied.

Tabel 2 – Aangetroffen vleermuis verblijfplaatsen binnen en nabij het plangebied. Alle verblijfplaatsen zijn van ruige dwergvleermuizen. PV = paarverblijfplaats

Torenstraat huisnummer	Aantal verblijf- plaatsen	Toelichting
<i>Oneven nr.</i>		
15 t/m 23	1 PV	05-09-2023 – paarterritorium waargenomen
29	1 PV	12-09-2023 – paarterritorium waargenomen
41	1 PV	05-09-2023 – paarterritorium waargenomen
<i>Even nr.</i>		
12 t/m 20	1 PV	05-09-2023 – paarterritorium waargenomen
24 - 26	1 PV	16-08-2023 – paarterritorium waargenomen tussen huisnummers 24 en 26.
34	1 PV	05-09-2023 – kopse kant of voorzijde
42	1 PV	05-09-2023 – invliegend gezien, dakpan kopse kant voorzijde direct naast de schoorsteen
<i>Buiten PG</i>		
Torenstraat 4	2 PV	05-09-2023 – invliegend gezien, kopse kant nok van het dak 16-08-2023 – paarverblijfplaats waargenomen bij bijgebouw, grenzend aan plangebied
Sportweg 25	1 PV	16-08-2023 – paarverblijfplaats waargenomen

4.1.2. Effectbeoordeling vleermuizen

Binnen het plangebied zijn zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vastgesteld (Figuur 2). De geplande werkzaamheden zijn zodoende in overtreding met de Wet natuurbescherming en een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk. Ook de twee aangetroffen paarverblijfplaatsen nabij het plangebied, namelijk aan de Torenstraat 4, ondervinden mogelijk negatieve effecten van de geplande werkzaamheden. Dit is echter afhankelijk van de planning.

4.2. Gierzwaluw

4.2.1. Resultaten gierzwaluw

Ter plaatse van het plangebied zijn tijdens de gierzwaluwbezoeken meerdere in- en uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. Dit betekent dat op deze locaties nesten van de gierzwaluw aanwezig zijn (Figuur 3). Er zijn in totaal 18 nesten waargenomen binnen het plangebied. De adressen en de specifieke locaties (indien bekend) zijn weergegeven in Tabel 3. Het is opvallend dat bijna alle nesten waargenomen zijn aan de kopse kanten van de huizenblokken. Het merendeel van de nesten bevindt zich aan de voor- of achterzijde van het huis, onder het uiteinde van de dakgoot. Ook bevinden een aantal nesten zich aan de kopse kanten onder de kantpannen. Bij de hoekhuizen aan de Torenstraat 6, 34, 40, 42 en 52 zijn geen nesten waargenomen, maar mogelijk is hier toch ook potentie voor nestlocaties aanwezig.

Ook zijn er ten minste 30 foeragerende gierzwaluwen waargenomen boven het plangebied. Deze gierzwaluwen leken binding met het plangebied te hebben, het zijn vermoedelijk de dieren met een nest binnen of nabij het plangebied.

Figuur 3 – Gierzwaluwnesten binnen het plangebied.

Tabel 3 – Aangetroffen gierzwaluwnesten binnen het plangebied.

Torenstraat huisnummer	Aantal nesten	Toelichting
<i>Oneven nr.</i>		
11	1	<u>1x voorgevel</u> : In het gat rechts naast de eerste scheiding van twee gootplaten vanaf de hoek
17	2	<u>1x achtergevel</u> : onder de dakgoot bij de rand van het dak <u>1x voorgevel</u> : achter dakgoot aan de hoek van het gebouw
19	3	<u>1x achtergevel</u> : onder de dakgoot in de hoek van het dak <u>1x voorgevel</u> : onder dakgoot 10 cm links van de hoek <u>1x dak</u> : in het midden van de tweede loden plaat bij de schoorsteen
27	1	<u>1x dak</u> : onder loodplaat midden van de schoorsteen.
29	1	<u>1x dak</u> : bovenste dakpan van buitenste rij dakpannen
31	2	<u>1x voorgevel</u> : Torenstraat 31 onder dakgoot op de hoek <u>1x dak (zijkant)</u> : in rechter hoek onder dakgoot onder dakpan
41	1	<u>1x voorgevel</u> : tussen vierde en vijfde steen vanaf de hoek, aan de voorkant.
43	1	<u>1x voorgevel</u> : onder de dakgoot
49	1	<u>1x achtergevel</u> : rechter achterhoek onder dakgoot
<i>Even nr.</i>		
16	1	<u>1x dak (zijkant)/voorgevel</u> : Torenstraat zijkant voorzijde onder dakpannen (zijkant van de dakgoot is open)
18	1	<u>1x dak (zijkant)/voorgevel</u> : hoek van het huis, net boven de dakgoot en onder de dakpannen
24	1	<u>1x achtergevel</u> : onder regengoot / onder dakpan
26	1	<u>1x achtergevel</u> : achterkant links van de regenpijp onder de goot
32	1	<u>1x dak (zijkant)</u> : de dakpan die het meest omhoog staat. Op de rand, vijfde van onder.

4.2.2. Effectbeoordeling gierzwaluw

Ter plaatse van het plangebied zijn 18 gierzwaluwnesten aangetroffen. De geplande werkzaamheden zijn zodoende in overtreding met de Wet natuurbescherming en een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk.

4.3. Huismus

4.3.1. Resultaten huismus

Ter plaatse van het plangebied is één huismusnest aangetroffen, namelijk op Torenstraat 21 (Figuur 4). Grenzend aan het plangebied zijn daarbij nog vier huismusnesten aangetroffen, namelijk drie nesten bij Torenstraat 9 en één nest bij Torenstraat 4 (Figuur 4). Op Torenstraat 9 is aan de achtergevel in de goot van de dakkapel nestindicerend gedrag waargenomen en is aan de voorgevel een huismus onder de dakpannen weggekropen. Op een later moment is opnieuw aan de voorgevel nestindicerend gedrag waargenomen. Op Torenstraat 4 is één huismusnest waargenomen onder een zonnepaneel. De huismus werd roepend op de dakrand waargenomen.

4.3.2. Effectbeoordeling huismus

Binnen het plangebied is één huismusnest waargenomen. De geplande werkzaamheden zijn zodoende in overtreding met de Wet natuurbescherming en een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk. Buiten het plangebied zijn meerdere nesten waargenomen. Negatieve effecten op de nesten aan Torenstraat 9 zijn niet op voorhand uit te sluiten. Indien versturende werkzaamheden nabij Torenstraat 9 buiten het broedseizoen uitgevoerd worden, zal er geen negatief effect optreden. Denk hierbij aan slopen, heien en andere werkzaamheden met harde geluiden en trillingen. Het nest aan Torenstraat 4 ligt op voldoende afstand om geen effecten te ondervinden van de werkzaamheden.

Figuur 4 – Nesten aangetroffen binnen en buiten het plangebied.

4.4. Overige waarnemingen

4.4.1. Resultaten overige waarnemingen

Ter plaatse van het planbied zijn tevens waarnemingen gedaan van invliegende spreeuwen en nestbouwende kauwen. Bij Torenstraat 40 zijn aan de voorgevel twee nestbouwende kauwen waargenomen. Op Torenstraat 29 vloog een spreeuw met nestmateriaal onder een van de dakpannen midden op het dak. Op Torenstraat 9 (grenzend aan plangebied) kroop een spreeuw aan de zijkant onder het dak, middels de bovenste dwarsbalk ten zuiden van de schoorsteen. Daarmee kan worden geconstateerd dat deze woningen tijdens het broedseizoen in gebruik zijn door deze vogelsoorten.

4.4.2. Effectbeoordeling overige waarneming

Indien gewerkt wordt kort voorafgaand aan of tijdens het broedseizoen, zijn negatieve effecten op kauw en spreeuw niet uit te sluiten. Broedende vogels zijn beschermd en negatieve effecten op het legsel en/of de kuikens dienen voorkomen te worden.

Effecten op overige soorten anders dan genoemd in de uitgevoerde Quicksan flora en fauna zijn binnen het plangebied uitgesloten. De algemene zorgplicht is te allen tijde van kracht (zie Hoofdstuk 5.2 Advies).

5. Conclusie en advies

Naar aanleiding van een eerder uitgevoerde Quicksan flora en fauna (RSK, kenmerk 519298, 21 juli 2023) is een nader onderzoek uitgevoerd. Dit nader onderzoek dient te bepalen of de betreffende ontheffingsplichtige soorten, namelijk vleermuizen, gierzwaluw en huismus, binnen het plangebied voorkomen en welke functies het plangebied voor deze soorten invult. De geplande werkzaamheden omvatten het slopen van de verouderde sociale huurwoningen en het realiseren van nieuwbouw, in de vorm van appartementen en zorgwoningen. Op basis daarvan is getoetst of sprake is van een overtreding van één of meer van de verbodsbepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming.

5.1. Conclusie

Vleermuizen

Binnen het plangebied zijn zeven paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vastgesteld. Direct grenzend aan het plangebied, op Torenstraat 4, zijn twee paarverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vastgesteld. Negatieve effecten op vleermuizen door de geplande werkzaamheden kunnen niet worden uitgesloten. Volgens de huidige plannen worden verbodsbepalingen overtreden uit de Wet natuurbescherming en zijn vervolgstappen noodzakelijk.

Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn 18 nesten van de gierzwaluw vastgesteld. Negatieve effecten op de gierzwaluw door de geplande werkzaamheden kunnen niet worden uitgesloten. Volgens de huidige plannen worden verbodsbepalingen overtreden uit de Wet natuurbescherming en zijn vervolgstappen noodzakelijk.

Huismus

Binnen het plangebied is één nest van de huismus vastgesteld. Direct grenzend aan het plangebied zijn drie nesten van de huismus vastgesteld. Negatieve effecten op de huismus door de geplande werkzaamheden kunnen niet worden uitgesloten. Volgens de huidige plannen worden verbodsbepalingen overtreden uit de Wet natuurbescherming en zijn vervolgstappen noodzakelijk.

Overige waarnemingen

Binnen het plangebied zijn enkele algemene diersoorten aangetroffen. Daarbij zijn binnen het plangebied nestelende kauwtjes en spreeuwen waargenomen. Negatieve effecten op de aanwezige (algemene) broedvogels, als gevolg van de geplande werkzaamheden, zijn uitgesloten mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt (globaal van 15 maart tot en met 15 juli), waarbij een broedende vogel buiten deze periode ook beschermd is. De zorgplicht is te allen tijde van kracht voor alle flora en fauna.

5.2. Advies

Gezien negatieve effecten van de voorgenomen ingrepen verwacht worden, is het aanvragen van een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Hierbij gaat het om Artikel 3.5, lid 2 en 4 voor het verstoren van individuen en het vernietigen van verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, en om Artikel 3.1 lid 2 voor het vernielen, beschadigen en/of wegnemen van nesten van huismus en gierzwaluw. Hiertoe moet een mitigatieplan opgesteld worden. Zodoende kunnen de schadelijke effecten door mitigerende en/of compenserende maatregelen verzacht worden.

Om vleermuizen, met name de vliegroutes, in en rondom het plangebied niet te verstoren is het noodzakelijk om de geplande ingrepen, indien deze worden uitgevoerd in de vleermuisactieve periode (globaal van 15 april tot en met 15 oktober), niet tussen zonsondergang en zonsopkomst uit te voeren. Als hier niet aan kan worden voldaan, wordt aanbevolen om lage, op de grond én binnen het plangebied gerichte verlichting te gebruiken. Eventueel kan 's nachts gewerkt worden met vleermuisvriendelijkere verlichting, zoals roodlicht.

Bij de geplande werkzaamheden is het van belang om de algemene zorgplicht te allen tijde in acht te nemen voor alle in het wild levende organismen. Hierbij geldt dat:

- Om algemene broedvogels niet onnodig te storen en overtreding te voorkomen, wordt ook aangeraden om potentieel verstorende werkzaamheden buiten het algemene broedseizoen uit te voeren (globaal van 15 maart t/m 15 juli, hoewel dit per soort verschilt).
- Laat voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied door een erkend en kundig ecooloog controleren op de aanwezigheid van vogelnesten.

- Indien werkzaamheden langere tijd stil komen te liggen, dient voor het herstarten van werkzaamheden het gebied nogmaals geheel te worden doorlopen door een erkend en kundig ecoloog. Mogelijk hebben beschermde soorten zich intussen (opnieuw) gevestigd.
- Er dient één richting op gewerkt te worden, zodat vluchtroutes voor elk dier altijd mogelijk zijn. Hierbij dient niet richting dode hoeken gewerkt te worden, maar richting geschikt alternatief habitat. Geef verstoorde of vluchtende dieren hiertoe de ruimte.

Omgevingswet

Vanaf januari 2024 zal de nieuwe Omgevingswet van kracht zijn. Dit heeft geen invloed op de onderzoeksresultaten van dit onderzoek, maar heeft mogelijk wel invloed op eventuele vervolgprocedures.

5.3. Aanbeveling

Door de nieuwe situatie natuur-inclusief in te richten kunnen onder andere vleermuizen, gierzwaluw en huismus daarvan profiteren. Dit kan bijvoorbeeld gedaan worden door het aanbrengen van verblijfplaatsen in spouwmuren of toepassing van inbouw(nest)kasten en/of het aanleggen van inheemse beplantingen of het aanbrengen van gerichte “rommelhoekjes”.

6. Bibliografie

BIJ12. (2017). *Gewone dwergvleermuis*.

BIJ12. (2017). *Gierzwaluw*.

BIJ12. (2017). *Ruige dwergvleermuis*.

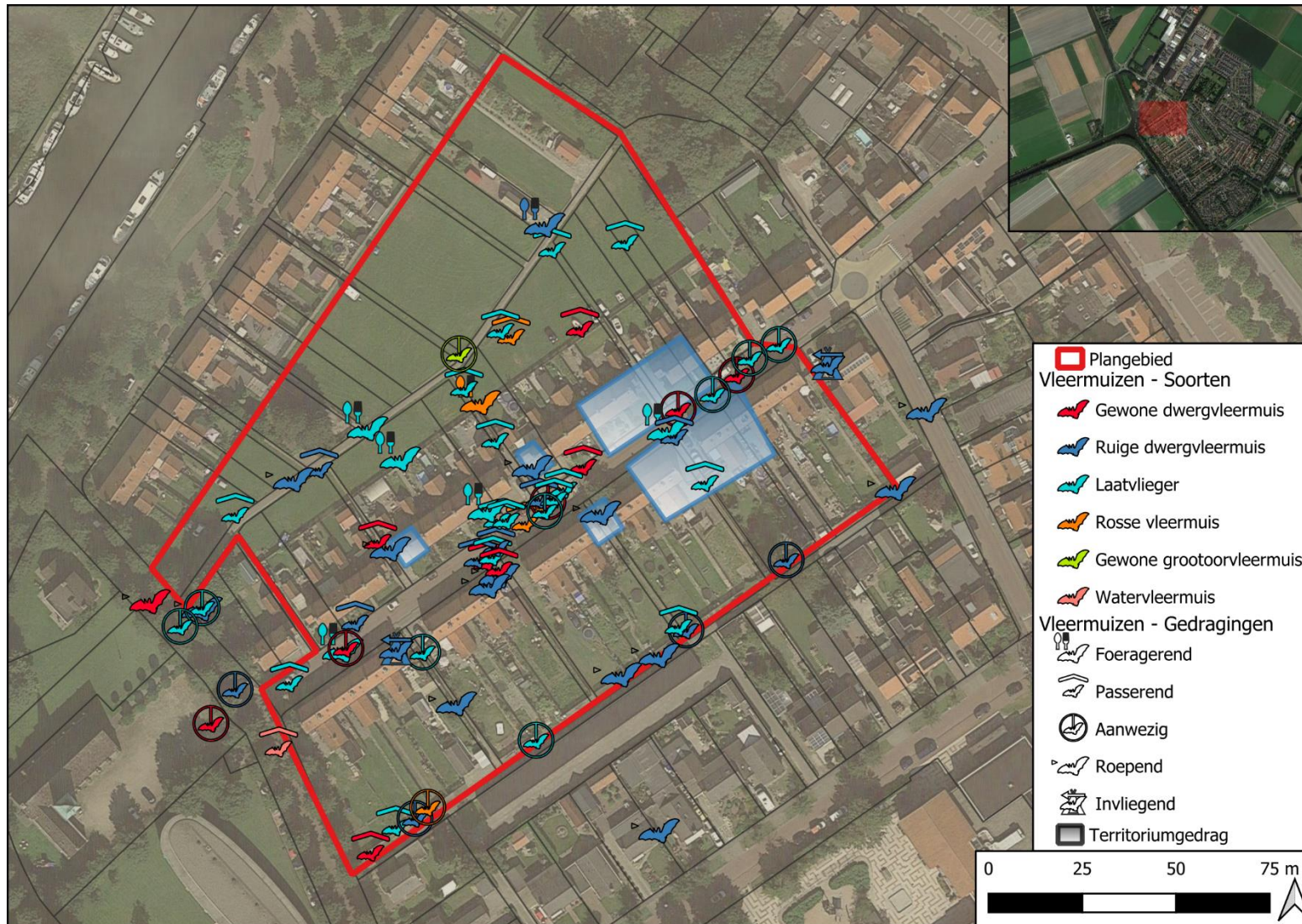
BIJ12. (2022). *Huismus*.

Netwerk Groene Bureaus. (2023). *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*.
Netwerk Groene Bureaus.

Overheid.nl. (sd). *Wet natuurbescherming*. Opgehaald van Overheid.nl:
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

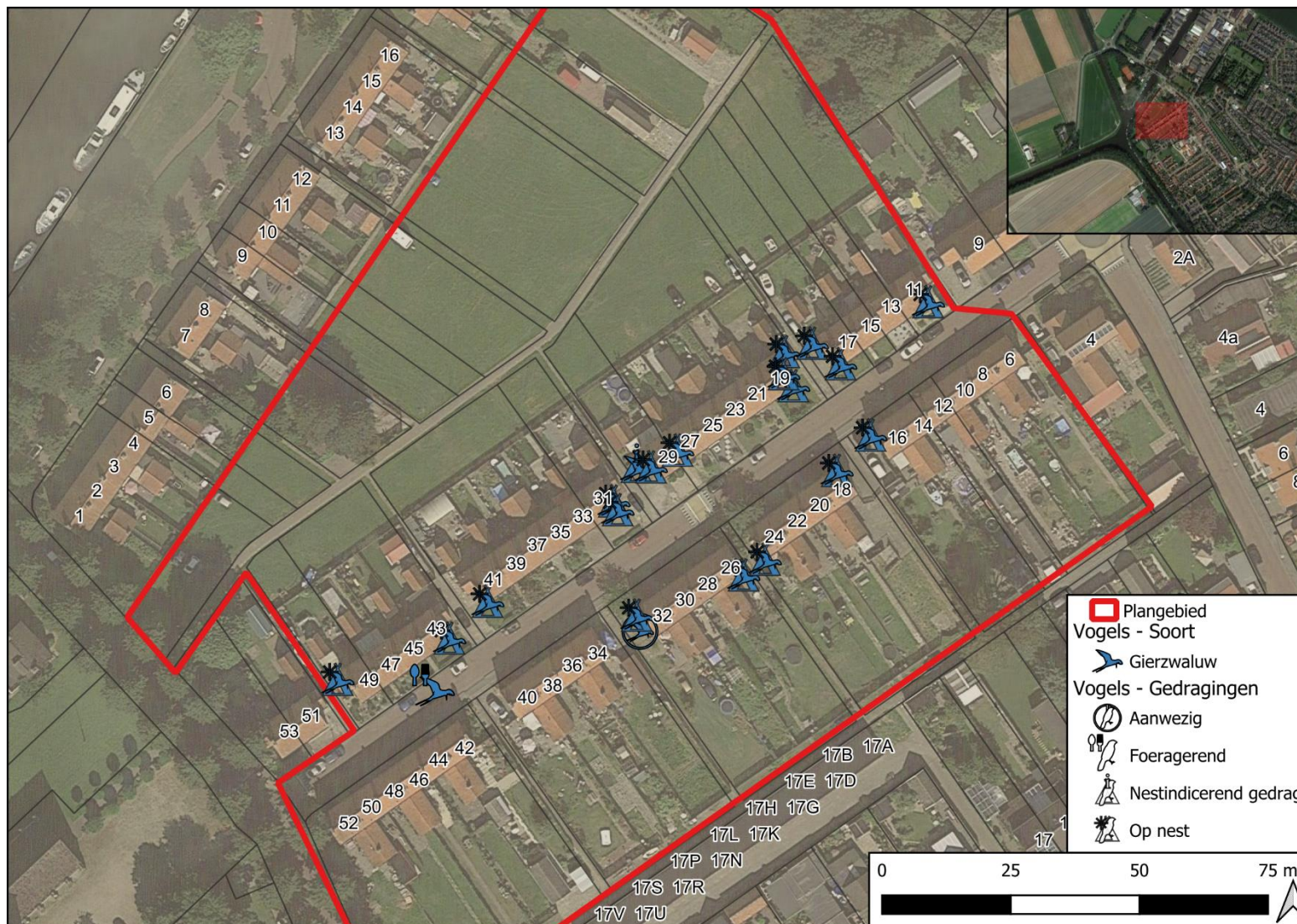
Zoogdiervereniging. (2020). *Vleermuisprotocol 2021 gepubliceerd*. Opgehaald van [zoogdiervereniging.nl](https://www.zoogdiervereniging.nl):
<https://www.zoogdiervereniging.nl/nieuws/2020/vleermuisprotocol-2021-gepubliceerd>

Bijlage 1. Waarnemingen vleermuizen

Alle vleermuiswaarnemingen van tijdens de voorjaars- en najaarsbezoeken.

Bijlage 2. Waarnemingen gierwaluw

Alle gierwaluwwaarnemingen van tijdens de veldbezoeken

Bijlage 3. Waarnemingen huismus

Alle huismuswaarnemingen van tijdens de veldbezoeken